

საქართველო

გაზეთის ფასი	განცხადების ფასი:
წლიურად 9 მან. 5 მ., თვიურად 4 მან. 5 მ., ერთი შუაღობის წლიური ფასი შეუძლია გადახდონ. 4 მ., დანარჩენი ნაწილი წლიურად 5 მ.	ჩვეულებრივი სტრუქტურის პირველი გვერდი პეტიტით ღირს 15 კ., უკანასკნელი გვერდი სხვა ადგილებიდან კავკასიის გვერდებზე ბულ განცხადება ფასი: სტრუქტურის პეტიტით ტექსტის წინ 30 კაპ., უკან 20 კაპ. გლობალური განცხადების დაბეჭდვა თითო-ჯერ ნაშუადღევს 2 საათ. ღირს 4 მ. 2 ს ა ა თ ს შე მ დ ე გ 5 მან.

№ 427 ეკონომიკური სპორტიკო და სალიტერატურული გაზეთი. № 427

ლიომიდე სიმონის ძე კალანდარაშვილი, თამარა, კოხანა, ერმა, ბაბუცა და სურათა ჩხეტიანი, ღრმა მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთა, მეგობართა და ნაცნობთა გარდაცვალებას, პირველი საყვარელი მეუღლისა, მეორენი დედისა და მესამე შვილისა

ნინა მიხეილის ასულის კალანდარაშვილისა,
რომლის გამოცემა დანიშნულია შაბათს, 13 აგვისტოს, ნაშუადღევს ოთხ საათზე ვაზაშვილის გორა, გიორგობინის სახლიდან ღვთისმშობლის სახელობის ეკლესიაზე.
281 პანაშვილი ყოველ დღე, საღამოს 6 1/2 საათზე. 2-2

ნინო თადოს ასული, ქსენია და ჩაქუა კონსტანტინეს ასულნი, ეფრემი კონსტანტინეს ძე ჯოლიები გულითადად მწუხარებით აუწყებენ ნაცნობთა და ნათესავებს, რომ 9 აგვისტოს აგარაკ ცემში გადაიკვალა პირველი საყვარელი მეუღლე, მეორეთა ძვირფასი მამა, მესამის მახლო, ხოლო უკანასკნელთა დაუფიქრარი ბიძა

კონსტანტინე (კოწია) ხახუს ძე ჯოლია.
დაკრძალვა მოხდება სოფ. ქალაღღიში; დაკრძალვის დღე ცალკე იქნება გამოცხადებული.
125 1-1

უნუგუა მშობლები: კონსტანტინე თეოდორის ძე და მარია ფილანტის ასული, ძმები: ნაფიჯა გუბაიას თანამეცხვე კონსტანტინე, როტმისტრი რამანაზა და კირილე მურწაღები, დედა: ნატალია ქორქაშვილის და ელენა უგრინოვის უდრმესი მწუხარებით აუწყებენ სთესვით, ნაცნობთა და უზარუნდემულეს ქუთაისის სასოკადგობას გმარულად სიკვდილს 14 ივლისს გერმანიის ფრანტზე ზოდმარფიკის და წმ. გიორგის კავალერიის (ფილოლოგიურ ფაკულტეტ დამთავრებული)

ალექსანდრე (პეტია) კონსტანტინეს ძის მურწაღისა
რომლის ცხადარი უკვე მოახერხეს ზოხაგიდან ქუთაისში 11 ამ თვეს. გამოსვენება ბინიდან მოხდება კვირას 14 აგვისტოს ნაშუადღევს 4 საათზე, დაკრძალვა იმავე დღეს საფარმხიის სასაფლაოზე. პანაშვილები ყოველ დღე საღამოს 7 საათზე, საკუთარი ბანა, ტფილისის ქუჩა № 3. 2-1

მწუხარებაში მყოფნი დები და ძმები ოლა, ოლიმპიდა, მარიამი, კი და ალექსანდრე ქორქაშვილები, აუწყებენ ნათესავთ, მეგობართა და ნაცნობთ, რომ კვირას, 14 აგვისტოს საფარმხიის სასაფლაოზე გადკრძალვილ იქნება ორმოცი დღის წირვა და პანაშვილი უდროოდ გარდაცვალებულის ინიერ

კრიკოლ ლუკას ძის ქორქაშვილის
სულის მოსახსენებლად წირვა დაიწყება 9 საათზე, პანაშვილი ნაწირობებს, მიცვალებულის საფლავზე.
284 1-1

ქ. ქუთაისში, გაღმა უბანში, ბადის და ზოდმარფიკის ქუჩებში

იეიდება ორსართულიანი სახლი 8 ოთახით და დაბალი კარტოზისა და ექვსი ლუქით. ბირობების გაგება შეიძლება ქ. ქუთაისში, მიხეილის ქუჩაზე ივანე 277 კარტოზისთან. 12-3

მედი გაბრიელ იოსების ძე გოგიელი დაბრუნდა და განაზღა ავადმყოფების მიღება. ელექტრონიკისა და სინათლის კაბინეტი. ზინაზანი ხეგრობისა და გვერთულ ავთომოტოთვის. ავადმყოფნი მიიღებინ დილი 9-12 საათ. და საღ. 6-8 საათ.

მედი ა. მ. ანათიანი. რადგანაც სამსახურის გამო ქუჩებში გაიწვიეს მინერალურ წყლების ჯგუფის ექიმად მან ავთომოტოთის მიღება 1 აგვისტომდის შესწავლია.

გეგია ა. მ. კოხრიძე უტრის ყვავილს, უკეთეს ნემსებს, ემბარება მშობიარეთ და აძლევს ავთომოტოთ რჩევა-დარჩევას ყოველ დროს. ალექსანდრის ქუჩა, სე. თუვლარაძის სახლი, ფილიპოვის მადონის პარლამი

მედი ი. ჩარბიძე ქალაქ. საავთომოტოთს ორდინატორი. დაბრუნდა და განაზღა ავადმყოფების მიღება 12 1/2 - 2 საათ. საღ. 6-8 საათ. მიიღებს მხრის და კისრის ავად განისა და ვერძოვალ ავთომოტოთს.

მედი პისპარტოვი ლევანის ძე, ალიბეგოვის სახ. ტელეფონი № 135.

ლოქობრი ველიცინისა პრევატოლცენტი
3. ა. გოგიაშვილი
ბს შინაგანი და ნერვების ავადმყოფობით იკვლევს დღის 8 ს. ნაშუადღევს 2 საათამდე და საღამოს 6 ს. - 8 საათ. 2 გოსნიერის ქუჩა № 6

ელექტრო "კალიუ" თეატრი
ხუთშაბათს, 11 აგვისტოდან ახალი პროგრამა.
მედი სომხეთის საბავსო 11 ანი. სურათი.

უსინილისონი იხალაზიანი.
ძლიერი დრამა 3 ნაწილად იტალიელთა კეთესო მსახიობთა მონაწილეობით.
მედი 2 ნაწილად. კარალის, ხერუვი-ვის, ნიგოფადა ფერტნერის მონაწილეობით.
ანონსი: ორშაბათიდან აგვისტოდან ახალი პროგრამა.
მანილია. კინო დრამა, "რუსული სერვილიანი", 4 ნაწილად გლეხის ცხოვრებიდან. მონაწილეობას ლებულ სამეფო თეატრის მსახიობები ვ. ფ. ლებე-დევი, ელუბიასკი, ლაინა და სხვები ქალები ნეზლობინის თეატრიდან ა. იანუშვილისა **მე 14 მუხს მ** კათილმომამადამა. მხიარული კომედია გლეხობასანიდან. ვრეს როლებში ნ. ა. ჩერნოვისა

ელექტრო "ამპირ" თეატრი
ხუთშაბათს, 11 აგვისტოდან ახალი პროგრამა.
სა კულტურა ბავსილიაში. სურათი.

გ ა მ ც ე მ ი.
პატრიოტი დრამა თანამედროვე ომიდან 3 ნაწილად საუკეთესო მსახიობთა მონაწილეობით.
ინოს თუთუნის მოწევა სურს.
კომიკური.

გ ა ნ ც ხ ა ღ ე ბ ა.
ქ. ქუთაისის საზნაურო ქართულ გიმნაზიაში
განსუფალი ვაკანსიები არის მოლოდ მოსამზადებელი კლასის პირველსა და მეორე განყოფილებაში.
მისდები ეგზამენები 22 აგვისტოს დაიწყება, სოლო სელმეორე ეგზამენები 28-ს. სწავლა დაიწყება 1 სექტემბერს. 12-1.

ი ყ ი დ ე ბ ა
ქ. ქუთაისში, სტეფანე ფეიქროვის საფარმხიში, ურმის საქსაზი და ურმის საწერი. ვურჩევთ სოფლის ბანკებს და კოოპერაციებს შეიძინონ განსაზღვრებულად სოფლის მეურნეთა შორის შემოსენებულ საქსაზი, ვინაიდან იგი დიდ დახმარებას გაუწყოს მათ მუშა ხელის ნაკლებობის გამო.

მსოფლიო ომი.
დეკემბერი
შმაღლესი მთავარსარდლის შაბანი
ეს კანონი საზღვაო-სამხედრო დაწესებულებათა შკოლებს არ ეხება.
ლონდონი. 11 აგვისტო. ბრიტანიის ოფიციალური ცნობა. გერმანელების არტილერია ძლიერ ცეცხლს ახლებდა მთელი დღის განმავლობაში. გერმანელებისა და ინგლისელების შერჩევებს მკაცრი ბრძოლა ჰქონდათ: ძირს ჩამოვადეს 4 გერმანელების აპარატი და დაზიანეს მრავალი.

ლონდონი. 11 აგვისტო. გერმანელების ცეპლინები ინგლისის სამხრეთ ნაპირებზე დაფრენდნენ, და ისროდნენ სხვა და სხვა ასაფეთქებელი მასალებს ზიანი არავითარი არ ყოფილა.
პარიზი. 11 აგვისტო. ოფიციალური ცნობა. მკაცრი საარტილერია მომზადების შემდეგ გერმანელები შეეცადნენ ფრანგების სანგრებზე იერიშის მიტანას, მაგრამ შეჩერებულ იქნენ. გერმანელების მიტანას, მაგრამ შეჩერებულ იქნენ. გერმანელების მიტანას, მაგრამ შეჩერებულ იქნენ.

ნელები აგრეთვე ცდილობდნენ შამპანის სანგრებზე იერიშის მიტანას, მაგრამ უნაყოფოდ. მდ. მასის მარჯვენა ნაპირზე გერმანელები ყუმბარებს უშენდნენ ფრანგების მიერ წინა ღამით დაკავებულ ადგილებს, ფლერისა და ტიომონის შუა. მენუას მიდამოებში ძლიერი საარტილერია ბრძოლა სწარმოებს. დანარჩენ ადგილას სიწყნარა. ფრანგების შერჩევამ მტრის ერთი აპარატი ჩამოვადლა.
ლონდონი. 10 აგვისტო. ბრიტანიის მთავარი ბინის ცნობა საფრანგეთიდან. მარეპიში 100 და ბუნტენის შუა ინგლისელებმა 100 იარღის სიგრძის სანგრები ჩაივდეს ხელში. გლინგონის სამხრეთით მათი მოქმედება მარჯვედ დასრულდა.
პარიზი. 10 აგვისტო. დღის ოფიციალური ცნობა. მდ. სომის ჩრდილოეთით გერმანელები გამოვლით უშენდნენ ფრანგთა მოწინავე ხაზებს. მკვიდრი საარტილერია მომზადების შემდეგ გერმანელებმა იერიში მიიტანეს ესტრეს სამხრეთით, სუაკურის დასავლეთით და ფეხი მოიკიდეს იმ თხრილების ნაწილებში, რომლებიც 8 აგვისტოს დაკარგეს ბულუ-ასსერკელორკო ლიგონის--მიდამოებში საარტილერია ბრძოლა. ვოგეზებზე ხელის ყუმბარებით მოიგერიეს პარტამონს ველიერსკაფზე მოიერიშე გერმანელები. დანარჩენ ასპარეზზე ღამე მშვიდობიანად ჩაიარა. შერჩევითა მოქმედება: მდ. სომის მიდამოებში პრაპორშიკმა ღორმამა ეს მესხეთე პეროპლანი ჩამოვადლა აპარატი პერონის ჩრდილოეთით დაცა. 4 სხვა საგრძობად დაზიანებული პეროპლანი საკუთარ მიწაყალზე ჩამოვადლა.
პარიზი. 10 აგვისტო. ოფიციალური ცნობა მაკედონიაში მოქმედ ჯარისა. მოკავშირეთა ჯარის მთელ ბრძოლის ხაზზე 8 და 9 აგვისტოს ბრძოლები გრძელდებოდა. ცენტრში ინგლისელები და ფრანგები მკაცრად უშენდნენ ბულგართა პოზიციებს დორიანის ტბაზე; ამავე დროს მოკავშირეთა ქვეითა ჯარი ბელგის სამხრეთ კალთებზე გამარდა. მდ. ვარდარის დასავლეთ ნაპირზე მათ ლუნციის თან მდებარე სიმაღლეთა ხაზი დაიპყრეს და შეინარჩუნეს ვარდა ერთი ალაგისა. მიუხედავად სასტიკი წინააღმდეგობისა სერბიელები წინ მიიწვედნენ პონა მოგლენციის შუა მდებარე მთავარი ადგილებში. საერთოდ მოკავშირეთა ქვეითა ჯარის ყველა დანიშნულება შესრულებულ იქნა. ორივე ფრთაზე დიდის ზარალით მოწინააღმდეგე მესქლო წინ წაწევა. მან რამდენიმე მოკავშირეთა რაზმი რომელნიც მას წინ აღუდგნენ 7 აგვისტოს უკან დასწია სერვის დასავლეთით. მათ ბულგარეთთა ერთი დივიზიის შესაჩერებლათ სტრუმისკენ დაიხიეს. ამ მდინარეზე გადასავლელი ადგილები მოკავშირეთ უკავიათ. მოკავშირეთა მარცხენა განაპირა ფრთა სერბიელების ორი დღის მკაცრი ბრძოლის განმავლობაში ბულგარელებს აკავებდა და შემდეგ ოსტრომის ტბის მთავარ თავსაც პოზიციებზე დაიხია.

ქურნალ-გაზეთებიდან.
გორიკის დაცემას ფრანკოები მეტად აუღელვებდა და გამოძიება დაუნიშნავს, რათა დამნაშავე აღმოაჩინონ.
ავსტრიის დიპლომატები კრიტიკის თვალთ შესქერა ბოროტებისა, რომელსაც გორიკის დაცვის საქმე ჰქონდა დავლუბული.

კალესში დაწყებული ბრძოლა ინგლისელებს შეუჩერებიათ და მრავალი ოსმალო შეუწყარათ.

რამი - ღლი - ზი.

ალმასხალეთის ასპარეზი არავითარი ცალკე არ მომხდარა. ალმასხალის ასპარეზი ვანის ტბის დასავლეთით მდებარე უდაბნო კ. მუშაში შეკრიბან. რაიტთან რუსებს დაუტყვევებით 50 ათ. კაცი და 1600 ჯარისკაცი. ამას გარდა დაუტყვევებით რამდენიმე აფიკანსი 150 ასკერი და ხელთ უფლიათ 3 ზარბაზანი და 3 ტყვიის მფრქვეველ.

დასავლეთის ასპარეზი. საყურადღებო იყო მათი ბრძოლა, რომელიც მთელი ღლის განმავლობაში სწარმოებდა ასპარეზს და სხვა ნაწილში. ასპარეზის სხვა და სხვა ნაწილში უშინშენადლად მოქცეუნი ბეჭედეები ხლებოდა.

იტალიის ასპარეზი. მდგომარეობა უცვლილია. მაკედონის ასპარეზი. ათელ ასპარეზზე მდგომარეობა იმათივე ბრძოლის ტბასთან ბულგარეთს პოზიციებს მოკავშირეთა არტილერიამ ალგებით უშენდა. კონა-მოგლენკას ხაზზე სერბიელებმა წინ წაიწიეს მოკავშირეთა რაზმებმა სტრუმიცასთან უკან დაიხია ოსტროვოს მტკიცებრბიელებმა უკან დაიხიეს, რათა უფრო მარჯველ წინააღმდეგობა შეეზღერებოდა.

ინგლისში სამინისტრო კაბინეტი საგრძობლად შეიცვალა. ბუქარესტიდან იტყობინებინ, რომ ამ ბოლო დროს გერმანიელებმა მრავალი სანოვავე და იარაღები ქაუჯაზანეს ბულგარელებს. ალბად ეს რუმინეთზე ცვლილებას მოახდენსო.

ვინაშენის მომხრე ვაჭარები აღმოსავლეთში ფრანგების ყვეთელი წიგნი სადაც დამობოილი და გაიკეხულია მკაცრ მეთოდი გერმანიელების საოკუპაციონო მმართველობისა.

ავსტრო უნგრეთი, ამ ბოლო დროს სანოვავეს უფრთხილდება. ახლა ხან გამოცემულ კანონის ძალით განსასაღვრულია. გერმანიის ტყვიის, რკინის, მანქანების, პაპირის ქაღალდისა და სხვა ამგვარ რამეთა შეტანა.

პაგიდან იტყობინებინ, რომ გერმანიის ბუღალტრული მუშაკი რასაც მოწმობს ყოველ დღე გოლანდიაში ათასობით ბავშვების მოხვლა.

ბულგარეთა წინსვლა ვითარდება ბულგარელებმა საბერძნეთის მიწა წყალი დაიპყრეს. ბერძნები უბრძოლველად უკან იხივენ.

ბულგარელებთან ერთად მრავალი გერმანიელი იბრძვის მხოლოდ მათ შორის არცერთი ავსტრიელი არ არის.

შინაგან საქმეთა მინისტრი თალათ-ბეი განსაკუთრებულის დავალებით კონსტანტინოპოლიდან ტრაპეზუნდის, ერზინჯანისა და ერზურუმის გუბერნატორის თანხლებით კავკასიის ფრონტზე გაემგზავრა. ოსმალეთის მთავრობა მოუწოდებს ხალხს: რუსეთს უკანასკნელ სისხლის წვეთამდე ვებრძოლოთო.

ლოიდ. ჯორჯის განცხადებით ომის მსვლელობა ყველა ფრონტზე, შედარებით წინანდელთან, სრულად შეიცვალა.

გარდა მესამორტიმისა, სადაც პავის გამო ჩვენი ჯარი ვერ მოქმედობს. პირველობა ჩვენ და მოკავშირეებს გვეკუთვნისო. თუმცა მოკავშირეთა ზარალი დიდია, მაგრამ საქმეს ბოლომდის მივიყვანათო.

იტალიის ჯარი სოლუნში გადავიდა. მოკავშირენი ეროვნულ ჰიმნით შეხვდნენ.

ზოგიერთ დიპლომატიურ წრეებში რუმინეთთან მოლაპარაკებას დასრულებულიად სთვლიან და დარწმუნებით ამბობენ, რომ რუმინეთი ყოველ შემთხვევაში მარაიბოსისთვეში მინც გამოვა ბრძოლის ასპარეზზეო.

ბულგარელები თავიანთ ბრძოლას თანდათან ანეითარებენ და ფართო ხასიათს აძლევენ. დასავლეთით ნესტანის მიდამოებიდან სამბერძნეთი მიწა-წყალზე შეიჭრენ სერბებიდან ჩრდილოეთით.

საბერძნეთის ვაჭრების ცნობით ბულგარელები რუმინეთს თავს მაშინ დაესხებიან, როცა რუსეთი რუმინეთში შეიჭრებოა.

ეთანხმებულ სახელმწიფოთა წარმომადგენლებს ხანგრძლივი თათბირი ჰქონდათ მარტო. თათბირი ბალკანეთის საკითხებს ეხებოდა და განსაკუთრებით რუმინეთს.

უთარის, 13 აგვისტო.

ეს კრება ხანა ვაჭარებმა სახალხო ფურცელში აბეჭდეს რომელიც უკონსტანტინოპოლისში უკონსტანტინოპოლისში უკონსტანტინოპოლისში უკონსტანტინოპოლისში.

ვისაც ეს დოკუმენტი წაუკითხავს, ის დავაგადასმება, რომ „პრონოზი“ უკიდურესის სიძულად რომ არის გატყუებული ქართული პრესის წინააღმდეგობით მისწრაფებისა და დავაგადასმება „დემოკრატიის“ სამოსელის ისეთი შოვინისტური შიშის ანთხვევით ქართველ წინააღმდეგობა რომ მისი საყვედურითი რეაქციის მოვინისტობაზე სასიცილოდ და მთელი ქართველი ერის მასხარად ატეხს უდრის. გარდა ამისა, ეს ბატონო ული ვაჭარები „პრონოზი“ ახლად იგდეს ქართველი ერის უმრავლესობის და უფრო უკუგაუფა ნაწილის სულთასწრაფვის და სხვა სხვათა ცილოთი ბრძანებს:

„სომხების უკმაყოფილო ჯგუფებმა ავტოკეფლობას მოკლული ქართველი სამღვდლოება. ეს ხას ქრეობა აქტიურად არ გამოდის სომხების წინააღმდეგ, მაგრამ ნაციონალისტურ ემბრობა და მათი იდეალებს თანაფრთხილყოველ შემთხვევაში მთლად ეს სომხი უკმაყოფილო ხალხი ქართველი ერის უმრავლესობის მხარეზე უნდა უმარხობდეს“.

მა პაპა თქვენმა რომ მამა თქვენი ვაჭარის მეფეთა პაპა, შენზედ პატარა იყო. მერე ხომ მამა თქვენმა პაპა თქვენი რუსეთის გაისტუმრა და რაც მიზეზი იყო... მამის მის კარბარშია მუხლზედ ხელი წაპკრავს და არ ვიცი რათა, და თვალად უყო. კიდევ სთქვა: ის იქ მიიცივალაო და ქართლის მეფობა მამაშენს დარჩაო. მამა შენმა არ გვიპატრონაო ამასხედ ბატონის შვილობა არა უბრძანა რა პასუხი, მხოლოდ ამის მეტი: როგორი ლაპარაკი არის და ან როგორი იქნება გვეო? ადგენენ და გამოიხიენ გარედ და მასტამა-შვილობა უთხრა მისკარბარშია: ამაშიც ხეიერი არ არის, ამას სვი და აქაო. ჩვენ ჩვენნი ბინა და გვა დავიპირეთ, როგორც მოგვევლეო. ამის ასლზე, ბატონის თავის ხელით ჩარული ერეკლე, კიდევ გორდერკომ ამავ ასლზედ მოაწერა: ნაზარბეგის შვილი გოჯია სწორეთ მასხედ სო და სხვანი გარჩევი არ მასხედო!)

1) იხ. საქ. სიძველენი ტ. III №138.
2) იხ. იქვე, №137, 386, 387 სამი წერილი სოლომანისა.

ლა ამათი იდეალია ავტონომიური საქართველო. ავტონომია, რასაკვირველია, თავის თავად კარგი საქმეა, მაგრამ ქართველს ნაციონალისტებს სხვანაირად ესმით ავტონომია. ყველა ამათ: ბურჯუაზიას, თავად-აზნაურობას, მემამულეებს და სხვა ავტონომიით უნდათ თავისი არსებობის განმტკიცება და გაძლიერება. თავად-აზნაურობა თავის ძველ ძალას დაიბრუნებს, ქართველი სამღვდლოება ძველს დამოუკიდებლობას და ბოლოს ქართველი ნაწილელი ხალხი კი ვიდრე მიიღებს საქართველოს დაწესებულებებში ი, რისთვის უნდათ მათ ავტონომია. ისინი სრულიად არ ზრუნავენ ქართველი მშრომელი ხალხის მდგომარეობისთვის ისინი საკუთარ თავისთვის ზრუნავენ.

ვინ უფრო ზრუნავდა საყურადღებოა: ვისთვის და ვინ არა, საქართველოს გრძელ ისტორიისა, ქართველთა და სომხთა არა ნაკლებ გრძელ ისტორიისა განმავლობაში, ამას ნათლად გამოვიჩინოთ უტყუარად და დაურღვეველი ისტორიული საბუთები, რომლებიც, სხვათა შორის, ნაშთებით არიან ჩვენს ვაჭარებში დასტამბულ წერილებში ქართველებისა და სომხების ურთიერთობის შესახებ იმ თავით ამ თავამდე (იხ. წერილები ზ. ქ-ისა და წ. რიგები მღ. პ. კარბულაშვილისა). ამ ვაჭარებმა იმეცდებიან „სამშობლოში“ ჩვენს კი ვიტყვი რომ დღეს შემდეგ ეს ასე აღარ იქნება!...

საუკუნოებთ განაწილებით ქართველი ხალხი თანდათან ერკვევა იმ ბურჯუაზიას, რომელიც იგი გაახვია უკუმარხობა ისტორიულმა ბირობებმა და ვედარავითაი დათავიანობა—თუნდა ასეთი დათავიანობა რომელსაც მოჰყოლია პარტიკულური პროპაგანდა, —ველარ დაპირებებს ქართველობას, ვინაიდან საქართველოს სიკეთილზე ჯერ განგებას არ უფიქრია და ქართველი ხალხის უკვე გამოფხიზლდა და თუ ჯერ კიდევ მოიპოვებინათ მათ შორის ისეთები, რომელსაც არა სჯერათ, რომ ქართველობა „ერთი ზღვიდან მეორემდე ერის ფიქრსა ჰფიქრობდეს“—მაღელ ქველა,—და მათ შორის სომხებიც—დაინახავენ, რომ სწორედ ასეთებში პირის შემეცდარი და ძალიან მალე მოინანიებენ თავის ცოდვებს.

ეს კრება ფიქრია საქართველოს აყვავება ყოველის მხრით და მისი ერის ხაზმა სავალი ვედარავითაი ფრხულში მოუფას თავის ისტორიულად უფლებამოსი. ჩვენ ვიცით, რომ ბევრს, სხვის უბედურებით მოსარგებლედ სხვის უბედურებაზე თავის ბედნიერების ამყენებელ მეზობელსათუ არა მეზობელს ძილს უფრთხობს საქართველოს ასეთი ფიქრი, მაგრამ იმის ნებას კი არავის მიეცემა რომ ქართველი ხალხს ჰქვად და გუნდა მთავაროს, ქართველ ერის ფიზიკური და მუსხინილი ნაწილის მხრით მათთან მივიდნენ. გამოიკითხეთ: თათბირით ვიგებო, მიხევიან იმათა ვადეკლემ ყველავიდრო, მიხევიან იმათა ვადეკლემ და სოლომან მსაჯულს ვადეკლემ. ვადეკლემ მეფე სომხების გასამართლად, რომელიც სოლომან მსაჯული.

გამომავალი მოხდა თელავში დაახლოებით 1796 წ. ამ საქმის შესახებ ჩვენ სამი წერილი გვაქვს: 1) 1796 წ. 17 აგვისტოს გარსევანი მივიღე (ზეზი) სულთანმა, რომელმაც ზემოეს მოხელე კაცი გაუგზავნა და ანამ იგი კაცი უკან მივიღე, გარსევანი თავისიან ჰყვანდა ამანათითო. БУТКОВЪ III, გვ. 290.

1) ტფილისის აზნაურების წინ ურყედი დაესება მოქალაქეებს მანუჩარის მოქალაქეებმა მოახსენეს უკან აღარ სო, სოლომან მსაჯულს მითითებითა ვაჭარობაში ამა სო. ერეკლე და ადგილი გვკამ მანუჩარს და სხვა

ლი ფენით ვასთელოს და მუსხინის ვასა წიროს. ჩვენ ვადაქრით ვაჭარობა არცერი სიკეთე არა გვეჭრის სომხის რისხვისა, მაგრამ ამასვე მოვიხიბოთ ვაჭარებს.

მოვიხიბოთ, რომ ვაჭარობით ცემით მოეჭვებს ჩვენ უფლებებს. როგორის პარტიკულარობითაც ვეჭვევით ჩვენ მათ უფლებებს. სომხეთი და სომხეთის უფლებანი საქართველოს გარეშე საძებარია და როცა საქართველობამ ხელი შეუშალა მათ, მაშინ დაპირებით განგზამი ბატონო პორიზონელი, თორემ ჩვენ ხალხში ჩვენ ვერ გვამცირებთ და ქუაის ვასწავლით, ეს მხოლოდ თქვენ კადნიერებას ნიშნავს და არ შეგიძლია არ შემოგახიბოთ: მებებრი საქართველო არც ისე გამოჩნერებულა, რომ გულ გრილად შიის მინოს თქვენი დათავიანი: „ქართველებს იმიტომ უნდათ ავტონომიური საქართველობა, თავად აზნაურობა თავის ძველ ძალას დაიბრუნებს, ქართველი სამღვდლოება ძველს დამოუკიდებლობას და ბოლოს ქართველი ნაწილელი ხალხი კიკი ადგილს მიიღებს საქართველოს დაწესებულებებშია.

გვსმით კი, ბატონო პორიზონელი, როგორ ამცირებთ ამით ქართველებს კი არა, თეთ თქვენ თავს?!... განა სირცხვილი არ არის ხალხის იდეალის ასე გამობარება, საქართველოს უფლებათა ასე ფენით გათვლება?

საქართველოს ავტონომია თბილისის ქალაქის სომხური გამგეობა ხომ არა გგონიათ, რომ მარტო „კაი კაი“ ადგილებზე ჰფიქრობთ და სხვა ტომის ხალხს ცოცხით ერეკებით?

ქართველი ხალხი თავის დღეში მესწორებინებთ არა ყოფილა და თავისი უფლებები ოსების შექმამდე არასოდეს არ გაუყინდია...

იგი ყოველთვის რაინდულად იქცეოდა და ახლაც რაინდულად ისმენს თქვენს დათავიანობას, იმ იმედით რომ საქართველოს არც თავად-აზნაურობა, არც სამღვდლოება, არც ნაწილელი და არც უსწავლელი ხალხი ისე არ გატყუდება, რომ თავის ქვეყნის აყვავებას არ შესწიროს თავისი წოდებრივი და გონებრივი ქრებრივი უმრავლესობა.

დიად, იყო დრო, როდესაც ქართველი თავად-აზნაურობა თავდავიწყების ემდებოდა და გაწვილილის ხელით არიგებდა თავის მიწა წყალს, იყო დრო როდესაც ქართველი სამღვდლოება სეუფი-კამილოვას უფრო აფასებდა, ვიდრე თავის ქვეყანას, იყო დრო, როცა „სხვისი ტკბილი ნაწინი“ ოკენების ბუჩარში ახვევდა ქართველობას და სომხის ჩარბა-მთაშვილებს ხელს ითბობდენ საქართველოს დანგრეულ კერის ნაღვერდალზე, მაგრამ ის დრო წავიდა!

დევანოზის შვილობა ყაზბი მომცა, რომ ამ რუსეთის სიგელი აქ თავის სახლობას უნდა მოეცა. წუხელის ქორაოს ხელით ბართი გაუგზავნე, სიგელი მოვატანინე და შიომში გაუგზავნე, ესეც ასე მოგხსენიდეს. სოფელს არა გაუკვირებო. გარსევანის დაპტერის ამბავს შეიტყობდით ისე აუშვით. ყახახის ჯარი დაებარე 1796 წ. 17 აგვისტოს გარსევანი მივიღე (ზეზი) სულთანმა, რომელმაც ზემოეს მოხელე კაცი გაუგზავნა და ანამ იგი კაცი უკან მივიღე, გარსევანი თავისიან ჰყვანდა ამანათითო. БУТКОВЪ III, გვ. 290.

ბინა, დღეს ხუთი დღე არის, რომ წავიდნენ. ღვით ამ სამოთხ დღეში უნდა განდეს, იქუბის ამბავს იმას მოველოთ, თორემ სხვის წიგნების მოგახსენებტი, სწორე იმას ეცოდნებო. ალაპარაკდნ მამათის მხარეს, ჯერ ახლო-მახლო იმისი არა იმისი რა. ჩემს მოწყალეს უფალს მივიანს (სულხან) სამსახურის წადილს მოგახსენებ და კვლად გილოცე თქვენის მშვიდობის ამბავს მიმხანებდეთ. (გვმარლზე) ჩემს მოწყალეს გივს თაყვანისცემას მოგახსენებ. მარადის თქვენის ბრწყინვალეების სამსახურის მწიფედ მზაბლს მიწას დარჩია ბებუოვს. 1796 წ. აგვისტოს 21 ტფილისი. ზვიადან აწერილა: ქ. ბაკონის მივიანს მანუჩარს მიერთოს.

ბჭრია: „მის ბრწყინვალეობას უფალს მივიანს, ჩემს მოწყალეს ხელმწიფეს. დიდის სურვილით თაყვანისცემას გვერთხილები ნატრას მოგახსენებთ, ღმერთმა ჰქნას რომ ყოველის ფრით მშვიდობით ბრძანდებდეთ, მივიანს მშვიდობით ნახა ვაქ მელიროს, ჩემს ამბავს მოიხსენებთ მშვიდობით ვახლოვარ, თელავს ჩვენი დაბარება ბინა-ძეთი მოხსენებული გვექმე

დევანოზის შვილობა ყაზბი მომცა, რომ ამ რუსეთის სიგელი აქ თავის სახლობას უნდა მოეცა. წუხელის ქორაოს ხელით ბართი გაუგზავნე, სიგელი მოვატანინე და შიომში გაუგზავნე, ესეც ასე მოგხსენიდეს. სოფელს არა გაუკვირებო. გარსევანის დაპტერის ამბავს შეიტყობდით ისე აუშვით. ყახახის ჯარი დაებარე 1796 წ. 17 აგვისტოს გარსევანი მივიღე (ზეზი) სულთანმა, რომელმაც ზემოეს მოხელე კაცი გაუგზავნა და ანამ იგი კაცი უკან მივიღე, გარსევანი თავისიან ჰყვანდა ამანათითო. БУТКОВЪ III, გვ. 290.

სომხები საქართველოში.

(ისტორიული მასალა)

(მეფული იხ. „სამ“ №426)

V.

გადაღწევის სომხები თბილისში რომ გადარეულნი იყვნენ პოტუკინის პროექტისაგან და ერეკლეს დახმობა უნდოდან, ანს ბევრი ლაპარაკი არ უნდა, რადგან ამის საბუთები ცოცხა არა გვაქვს. 1795 წ. 13 სექტემბერს ერეკლე ავლაბის ხილზე გავიდა ხმლის ქნევით და ავქალისკენ გასწვია, გლდითგან ცხვარი-ჰამაზედ გადავიდა, აქედან ბოკოწინილ დემეთში. აქ სამი დღე დარჩა. ღვინობისთვის ჯარით გადავიდა თიანეთზე ახმეტაში და აქედან გიორგი თბილისში გავაზნა ჩაიღ და უბატონე ქალაქს და რა ამბავია შემატყობინეო. გიორგი ავლაბარში კოკლტერტერას სახლში ჩამოხდა, რა კი მეფის სასახლეები და სხ სულ გადაშვარი იყო; ამ დროინდელი ამბავის აი რა მოახსენა ერეკლე მეფეს სომეხმა გოდერძამ: „მათი უგანათლებულობა მეფის ძე გიორგი რომ ბატონმა (ერეკლემ) ახმეტე-დამ ქალაქს გაისტუმრა (ღვინობისთვის გასულს 1795 წ.) და ჩაბრძანდა, იმ კამეგში მისკარბაში იოსებ (ბებუთაშვილი) და ბასტამაშვილი სტეფანე გამოვიდნენ ქალაქიდან თავისის ამხანაგებით ავლაბარში, მაშინ ბატონი-შვილი გიორგი კოკლტერტერას სახლში იდგა. მოვიდნენ ეს ორნი, ჯერ ბატონი-შვილს გიორგის თან არ შეუსთუიყვნენ და დასხდნენ მისკარბაში და სტეფანე, ზაგორაკი მამიორს კარბაში და სტეფანე, ზაგორაკი მამიორს კარბაში ედგა; იმას აქედამ და ბას-

ტამაშვილმა სთქვა: ამისთანა ღვთის რისხვა იქნება, რომ ჩვენ დაგვემართათა და ასრე დავიღუბნითო? მეფეს ერეკლეს თუ ჩვენი შველა სდომოდა და ან მოვლდომებინა, კარგათ მოგვივიდაო, მაგრამ ნახე ჩვენს უგუნურობასა და უბედურობასა, რომ ჩვენს თავს ჩვენ არ მოუარეთ და ბინა არ მივეციეთ! მაშინ მისკარბაშია უთხრა: ღმერთმანი ტყვილი არის ეგეო, კიდევ სთქვა სტეფანემ: მეფე თემურაზმა ვაქ-ბატონობა თავისავე სიტოცხლეში მეფეს ერეკლეს მისცაო, მაგრამ ამან ისეთი მიზეზი მისცა თავის მამასა, რომ რუსეთს გაისტუმრა და იქ მოკლათ. ამ სიხარბით ჰქნა ეს საქმე, რომ ქართლისა და კახეთის მეფობა ორივე თითონ უნდოდან, თუ მაგავედ ეს სიხარბე იხმარა, რასაკვირველია, ჩვენ თითხმეტ-ათას თუმანს და თერამეტ-ათას თუმანს არჩედა ჩვენს თავსაო ალბათ მაგას ჩვენი თავი არ უნდოდა, სწორედ ეს არისო. ამას გარდა ადგენენ ეს ორნი და მოვიდნენ ბატონის-შვილის კარხედ და თავების ამხანაგებით შევიდნენ ბატონის-შვილთან და დასხდნენ. ხანი გამოვიდა და ბასტამაშვილმა: გვიპატრონეთო ამ დაღუპულთაო დიამქ მამა-შენმა არ მოგვიარა და ასე დაგვღუპა, შენ მინც მოგვიარეო. თუ მამაშენს ჩვენი თავი სდომოდა, კარგათ მოგვივიდა და არ დაგვღუპავდაო. თუნდა თავი გამოვლებით ამას მოგახსენებთო: ნეტავი ან ყახახის ამხანაგათ დაღუდა ჩვენი თავი, ან მამაშენის ამხანაგათ ქართველების ამხანაგათ, ან სომხის ამხანაგათ, ან ალი-სულთანის ამხანაგათ მინც ჩავვდენით, რომ ამათ აყრას და სინაგრეს უბრძანებდო, ჩვენ კი ასე დაგვღუპათ კურბანეულ

ორივე კრძალს სწავლის დასრულებამდე და ამრიგად ცდილობს რაიმე სუფიერის სახეში მარტოა და მისი...

უკვე აღემატება მისი მნიშვნელობა, აქვს ჩვენს გლეხობას როგორც 4 მთაწითისთვის კარგად მისწავლებულნი...

თუ რა დიდი გულგანს აქვს გლეხებს გლეხობის სიტუაციას ამის მარტო შეიძლება ვთქვათ...

დღეს მისი მისი კერძო სფეროში აღვივლებს მისი მნიშვნელობა ხასიათს...

ამ გარემოებამ დიდად შეაწუხა, რადგან ჩვენს ქალაქის მნიშვნელობა, შექმნილი ვართ უკვე აღემატება...

ამ გარდა, ძალიან ხშირად ეს თუ ის მუშა მოდებენ გლეხის თვალში დამიჯობად...

ჩვენ ვიცით, რომ უკვე აღემატება და ფანტაზიურად წერს მისი მნიშვნელობა...

ამიტომ ჩვენს ხეობებში მოვალეობა გავუფრთხილებთ ჩვენს მუშაკებს და ისე მოვიპოვებთ...

საზოგადოებაში დათესილი ყანები ცოტა არის. აქაც მარტოა უფრო ცოტა დათესილი.

მაშასადამე. საკუთარი: სიმინდი 3478 1/2, ბამბა 2 1/2, ბალი 210 5/12, ლობიო 60 1/3, თივა 5 1/2

ამ ორ საზოგადოებაზე უფრო განვითარებული და მდიდარი საზოგადოება ფარგანაყსები, რომელიც შესდგება ორი სოფლიდან: ფარცხანაყანები და მუხიანი.

სოფელი ფარცხანაყანები განსაკუთრებით გლეხებით არის დასახლებული, რომელიც აის 850 კომლიად.

სოფელი მუხიანი უფრო მრეწველი მხარეა და შესდგება 123 კომლისაგან, სადაც გლეხების გარდა ცხოველებიც აგრეთვე ახნაურები.

საქონლის რიცხვი აქ უფრო მეტია, ვიდრე სხვა სოფლებში. მთელ საზოგადოებაში 973 კომლი მცხოვრებია, რაც შეიცავს 5337, სულ ადამიანს.

საქონლის რიცხვი აქ უფრო მეტია, ვიდრე სხვა სოფლებში. მთელ საზოგადოებაში 973 კომლი მცხოვრებია, რაც შეიცავს 5337, სულ ადამიანს.

საქონლის რიცხვი აქ უფრო მეტია, ვიდრე სხვა სოფლებში. მთელ საზოგადოებაში 973 კომლი მცხოვრებია, რაც შეიცავს 5337, სულ ადამიანს.

საქონლის რიცხვი აქ უფრო მეტია, ვიდრე სხვა სოფლებში. მთელ საზოგადოებაში 973 კომლი მცხოვრებია, რაც შეიცავს 5337, სულ ადამიანს.

აქაც ცოტა არის ითვლები; ხარები - 1282, კურო მოზერები - 67, ძროხები - 1067, უშობელი 1-2 წ. - 85, მოზერები 1-2 წ. - 50, ხბოები - 605, სულ - 3156. კამეჩები - 137, ცხვრები - 258, თხები - 1, ღორები - 697, ბურაკები - 37, გოკები - 173, ცხენები - 198. ჯორები - ,, ვირები - ,,

საყურადღებოა: სიმინდი 2895 1/2, კარტოფილი - 59 3/4, ბამბა 10 1/3, ბალი 28 1/3

საქონლის რიცხვი აქ უფრო მეტია, ვიდრე სხვა სოფლებში. მთელ საზოგადოებაში 973 კომლი მცხოვრებია, რაც შეიცავს 5337, სულ ადამიანს.

საქონლის რიცხვი აქ უფრო მეტია, ვიდრე სხვა სოფლებში. მთელ საზოგადოებაში 973 კომლი მცხოვრებია, რაც შეიცავს 5337, სულ ადამიანს.

საქონლის რიცხვი აქ უფრო მეტია, ვიდრე სხვა სოფლებში. მთელ საზოგადოებაში 973 კომლი მცხოვრებია, რაც შეიცავს 5337, სულ ადამიანს.

საქონლის რიცხვი აქ უფრო მეტია, ვიდრე სხვა სოფლებში. მთელ საზოგადოებაში 973 კომლი მცხოვრებია, რაც შეიცავს 5337, სულ ადამიანს.

საქონლის რიცხვი აქ უფრო მეტია, ვიდრე სხვა სოფლებში. მთელ საზოგადოებაში 973 კომლი მცხოვრებია, რაც შეიცავს 5337, სულ ადამიანს.

საქონლის რიცხვი აქ უფრო მეტია, ვიდრე სხვა სოფლებში. მთელ საზოგადოებაში 973 კომლი მცხოვრებია, რაც შეიცავს 5337, სულ ადამიანს.

საქონლის რიცხვი აქ უფრო მეტია, ვიდრე სხვა სოფლებში. მთელ საზოგადოებაში 973 კომლი მცხოვრებია, რაც შეიცავს 5337, სულ ადამიანს.

საყურადღებოა: სიმინდი 2895 1/2, კარტოფილი - 59 3/4, ბამბა 10 1/3, ბალი 28 1/3

საქონლის რიცხვი აქ უფრო მეტია, ვიდრე სხვა სოფლებში. მთელ საზოგადოებაში 973 კომლი მცხოვრებია, რაც შეიცავს 5337, სულ ადამიანს.

საქონლის რიცხვი აქ უფრო მეტია, ვიდრე სხვა სოფლებში. მთელ საზოგადოებაში 973 კომლი მცხოვრებია, რაც შეიცავს 5337, სულ ადამიანს.

საქონლის რიცხვი აქ უფრო მეტია, ვიდრე სხვა სოფლებში. მთელ საზოგადოებაში 973 კომლი მცხოვრებია, რაც შეიცავს 5337, სულ ადამიანს.

საქონლის რიცხვი აქ უფრო მეტია, ვიდრე სხვა სოფლებში. მთელ საზოგადოებაში 973 კომლი მცხოვრებია, რაც შეიცავს 5337, სულ ადამიანს.

საქონლის რიცხვი აქ უფრო მეტია, ვიდრე სხვა სოფლებში. მთელ საზოგადოებაში 973 კომლი მცხოვრებია, რაც შეიცავს 5337, სულ ადამიანს.

საქონლის რიცხვი აქ უფრო მეტია, ვიდრე სხვა სოფლებში. მთელ საზოგადოებაში 973 კომლი მცხოვრებია, რაც შეიცავს 5337, სულ ადამიანს.

საქონლის რიცხვი აქ უფრო მეტია, ვიდრე სხვა სოფლებში. მთელ საზოგადოებაში 973 კომლი მცხოვრებია, რაც შეიცავს 5337, სულ ადამიანს.

საქონლის რიცხვი აქ უფრო მეტია, ვიდრე სხვა სოფლებში. მთელ საზოგადოებაში 973 კომლი მცხოვრებია, რაც შეიცავს 5337, სულ ადამიანს.

სოფელში სწავლა-განათლების საქმის წესით. რაც იქნება...

სოფ. ნახევრად განთქმული მთაწითის საცხოვრებელი სახლიდან, სადაც ცხოვრობენ მთელი საზოგადოების მთელი წევრები...

გაზ. საქართველო-ში ბ. ნიკელის წერილი მოთავსებული, სადაც მისი გამოკვლევით გლეხს კოდი პურის მოყვანაში თვის საკუთარი მანეთის დამატება უხდება.

რედაქტორი ი. ცინცაძე. გამომცემელი ანხან. „საზოგადოლო“

სოფ. ლახოლების მცხოვრებლებმა რიგში უმეტესად ქართველობა. აქ კარგი პერიდი ჯანმრთელობისთვის და სოფელი და მიწა უკეთესია...

დ. ლანჩხუთში გადაწყვეტილი, კოპერტივისთვის ანგარიშისა და წარმოების საქმის მცოდნე პირის მოწვევა, რათა არსებული კოპერტივი სასურველ ნიადაგზე დაეყენოს.

დ. ახალ-სენაკში საქონელს ისევ ძველფასებში ჰყიდიან ზოგიერთი ვაჭრები მიუხედავად იმისა, რომ ნისრი ეხლა უკვე გამოცემულია...

საქონლის რიცხვი აქ უფრო მეტია, ვიდრე სხვა სოფლებში. მთელ საზოგადოებაში 973 კომლი მცხოვრებია, რაც შეიცავს 5337, სულ ადამიანს.

საქონლის რიცხვი აქ უფრო მეტია, ვიდრე სხვა სოფლებში. მთელ საზოგადოებაში 973 კომლი მცხოვრებია, რაც შეიცავს 5337, სულ ადამიანს.

საზოგადოებრივი სწავლების სახლი. დიდი დროის დაკარგვისა და თავიანთი სენის უმწვევლო წამლობის მიერ ამჟამად გამოგონილი პროფეს. მორნის მიერ ახალი საშუალება, რომელიც მცენიერულათ არის შემზადებული და ავთომოტო სრულებით კურნავს მოკლე დროში ამ სენისაგან. ეს საშუალებაა ბლენიოზოლი პროფესორ მორნისა.